

Вихованець, Городенська 2004: Вихованець, І.Р., Городенська, К.Г. Теоретична морфологія української мови [Текст] / І.Р. Вихованець (ред.). – К.: Університетське видавництво «Пульсари», 2004. – 398с. – (Академічна граматики української мови). – Бібліогр.: с. 391 – 398. – 2000 пр. – ISBN 966-7671-60-7.

Горбачевич 1978: Горбачевич, К.С. Варианты слова на разных языковых уровнях [Текст] / К.С. Горбачевич // Восточнославянское и общее языкознание / АН СССР. Ин-т русского языка. – М.: Наука, 1978. – С. 245 – 250. – Библиогр.: с. 250.

Докулил 1967: Докулил, М.К. К вопросу о морфологической категории [Текст] / М.К. Докулил // Вопросы языкознания. – 1967. – № 6. – С. 3 – 16. – Библиогр.: с. 16.

Матвіяс 1974: Матвіяс, І.Г. Іменник в українській мові [Текст] / І.Г. Матвіяс. – К.: Рад. школа, 1974. – 184 с. – 20500 пр.

Ревзин, 1977: Ревзин, И.И. Современная структурная лингвистика: Проблемы и методы [Текст] / Вяч. Вс. Иванов (отв. ред.) / АН СССР. Ин-т славяноведения и балканистики. – М.: Наука, 1977. – 263с. – Библиогр.: с. 252 – 262.

Русанівський 1988: Русанівський, В.М. Структура лексичної і граматичної семантики [Текст] / В.М. Русанівський. – К.: Наук. думка, 1988. – 240с. – Бібліогр.: с. 228 – 230. – 1000 пр. – ISBN 5-12-00149-1.

В статтє рассматривается явление экспликации грамматических форм числа в именах существительных – собственных в современном украинском языке. Автор анализирует причины и пути возникновения такой экспликации, семантико-грамматические явления как её следствие, приводит рубрикацию соответствующих имён собственных и примеры их функционирования в речи.

Ключевые слова: имя существительное, категория числа, грамматическая форма, имя собственное, имя нарицательное.

This article is written on problem of explication of grammatical forms of noun number in proper names in the modern Ukrainian language. The author analyses reasons and ways of such explication, semantic-grammatical phenomena as its causes and effects, gives the semantic classification of certain proper names and also gives the examples of their functioning in the modern Ukrainian one.

Keywords: noun, noun number, grammatical form, proper name, common name.

Надійшла до редакції 1 вересня 2010 року.

Світлана Шабі

ББК 81.411.1-3

УДК 811.161.2'37:801.81

НОМЕНИ НЕКОНКРЕТИЗОВАНОЇ КВАНТИТАТИВНОСТІ У СТРУКТУРІ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОГО ПОЛЯ КІЛЬКОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ КАЗКИ

Стаття присвячена розгляду особливостей уживання неозначено-кількісних лексем у приядерній зоні лексико-семантичного поля української казки. Визначено особливості використання квантитативних одиниць приядерної зони. Як джерело використані різні види літературних та народних казок. Водночас структуровано номени неконкретизованої множини за характеристикою функціонування у казці.

Ключові слова: лексико-семантичне поле, приядерна зона, квантитативні одиниці, українські казки, кількість.

Категорія кількості належить до найважливіших категорій, що були виділені людством, оскільки вона виконує методологічну та світоглядну функцію. Кількість – філософська категорія, що виражає зовнішню визначеність об'єкта: його величину, число, об'єм, ступінь розвитку властивостей та ін. Ця категорія є універсальною й необхідною з точки зору пізнання дійсності. В історії філософії вважають, що перше ґрунтовне визначення категорії кількості належить Аристотелю: «Кількістю називається те, що можна поділити на складові частини, кожна з яких, дві їх чи більше, за своєю суттю є чимось одним певним» [Аристотель 1990]. Отже, основними ознаками категорії кількості, за Аристотелем, є наявність складання у межах цілого та певний характер цих складових.

Як і будь-яка логіко-граматична категорія, кількість у тому чи іншому аспекті знаходить своє втілення в усіх мовах. Мовна категорія кількості – це результат складної взаємодії об'єктивного світу й людської свідомості. Ця категорія – загальне поняття, що об'єднує декілька різних категорій, які в тому чи іншому плані пов'язані своїми значеннями з поняттям кількості. Доцільність такого об'єднання пояснюється сплетінням різних значень кількісного порядку. Більшість лінгвістів розглядають кількість як широке поняття, що об'єднує різні за своїм характером складники, серед яких найрелевантнішими є число, розмір та множинність. Визнання числа, розміру та множинності складовими частинами категорії кількості не є випадковим: сприйняття просторової форми перервної множинної субстанції забезпечується завдяки її обмеженості в просторі.

Просторове обмеження уможливило ідентифікацію частин цілого та обчислення, результатом чого стає число. Останнє дає уявлення про величину протяжності перервної просторової форми [Жаботинская 1992].

Поняття кількості як лінгвістичної категорії є складовою філософської категорії кількості, і виявляється на вербальному рівні. У лінгвістиці категорія кількості характеризується двоюко: з одного боку – нумеративний аспект (абстрактно-математична кількість) і квантитативний аспект (виражає кількісно-предметні відношення позамовної дійсності). Категорія кількості формується в мові на основі інтеграції мовних елементів різних рівнів (лексичних, синтаксичних, граматичних, морфологічних) і одержує статус функціонально-семантичної категорії.

Мовна масштабність кількості об'єднує у собі такі складові поняття, як квантитативність (дає кількісну характеристику окремих предметів або окремих дій – Т.П.Ломтев.), нумеративність (позначення натуральних чисел – В.Г.Гак), виразниками цих складових є квантифікатори, або кванторні слова (уточнюють кількісну характеристику об'єктів і дій). В інших науках для позначення поняття кількості вживають свої терміни, наприклад, у філософії і логіці – «кількість», у математиці – «число» і «величина». У той же час «кількість» як понятійна категорія, що виражається засобами мови, належить до компетенції лінгвістів.

Мова відображає кількість за допомогою засобів, у яких сема кількості має різний план вираження й різну репрезентативність. У кожній мовній системі виокремлюється група слів, що співвідносяться з різними частинами мови і виступає номінаціями кількості [Швачко 1981:27]. Первинна квантитативна актуалізація реалізується за допомогою форм граматичної категорії числа, вторинна – за допомогою лексичних одиниць різних лексико-граматичних розрядів [Чеснокова 12].

Одним із перших, хто вказав на необхідність виявлення й опису кількісних відношень, був І.О. Бодуен де Куртене. Питанню кількісності у різних її проявах були присвячені праці багатьох лінгвістів різних шкіл і напрямів: В.В. Виноградова, В.В. Акуленко, Т.В. Коновалова, А.І. Лашкевича, О.Д. Шмельова, М.І. Польської, Д.А. Кашиної та ін.

У сучасних мовознавчих працях досліджуються різні аспекти поняття кількості. Граматику кількості вивчали Л.Ж.Норкіна, І.Г. Кошева, І.В. Слободцева, семантику – Ж.Г.Маклакелідзе, Т.В.Бобкова, мовні засоби вираження кількості – С.А.Швачко, Л.Д.Чеснокова, О.А. Самочорнова, О.Л. Ричкова, когнітологічні та номінативні аспекти – С.А. Жаботинська. Здійснено аналіз граматично зв'язаних значень іменників кількісної семантики (О.А.Олексенко), структуровано поле кількості збірних іменників в російській мові (С.П. Мосьпан).

Такі складові категорії кількості, як квантитативність та квалітативність досліджувалися С.А.Броніковою, С.В. Барановою. Системні дослідження слів із семантикою кількості у структурі функціонально-семантичного поля присвячена робота В.І. Дмитрика «Квантитативні слова в сучасній українській мові», де було систематизовано одиниці двох рівнів із семантикою кількості – лексичного і словотвірного. Заслужують на увагу також праці лінгвістів, які вивчали мовну категорію кількості на матеріалі інших мов: німецької (Б.Ж. Куанбаєва), російської (А.М. Ломов, В.П. Мусієнко, Л.Д. Чеснокова), французької (Л.Г. Басманова). У колективній монографії «Засоби квантифікації: лінгвокогнітивні аспекти» узагальнено результати студій центральних та маргінальних компонентів поля кількості, їх парадигматичних та синтагматичних властивостей в англійській, українській та російській мовах [Швачко 2007]. Характерологічні особливості англійської мови при вираженні кількісних аспектів дії подані в монографії «Категория количества в современных европейских языках» [Акуленко 1990].

Лінгвісти структурують лексико-семантичне поле таким чином:

- 1) ядро поля, що представлене рядовою семою – компонентом, навколо якого розгортається поле. Ядро є лексичним вираженням смислів, або семантичних ознак;
- 2) центр поля складається з семантичних одиниць, які мають інтегральне, загальне з ядром і між собою, значення;
- 3) периферія поля складається з одиниць, що є найвіддаленішими за своїм значенням від ядра. Вони деталізують та конкретизують основне значення поля;
- 4) фрагменти поля з вертикальною ядерною і центрально-периферійною структурою, яка за своєю семантикою утворює окрему гіперон-гіпонімічну структуру однотипного / різнотипного складу [Кузнецов 1980].

На основі запропонованої структури розглядаємо лексико-семантичне поле кількості: у центрі знаходиться ядерна зона, куди відносимо прямі конкретні значення означено-кількісних, власне-кількісних, дробових та збірних числівників; приядерна зона, що формується лексемами з неозначено-кількісним значенням; ядерно-периферійна зона, до якої відносяться кількісні іменники, а також іменникові еквіваленти дробових числівників; дифузна зона – це числівники, які в результаті перенесення стилістичного та функціонального навантаження ознак однієї частини мови на ознаки іншої втрачають свої семантичні функції і можуть уживатися в значенні прикметника, займенника, іменника; периферія містить слова з переносним кількісним значенням; зона дериватів, до складу якої входять прислівники числівникового походження; зону, найвіддаленішу від ядра, складають фразеологізми, компоненти яких позбавлені кількісного значення, але цілісна семантика – квантитативна [Шабі 2009].

Незважаючи на наявність ряду наукових досліджень, що свідчать про системний характер вивчення кількісної семантики, спеціальних праць, де розглядається лексико-семантичне поле кількості, в літературі певного жанрового вияву немає.

Останнім часом погляди науковців усе частіше звернені до витоків культури, традицій і звичаїв українського народу, до особливостей ментальності українців, репрезентованих у мові казки. Найдавніший жанр усної народної творчості увібрав у себе міфопоетику, народну символіку, що стало джерелом становлення національної специфіки сучасної української мови.

На сьогодні казка стала предметом дослідження науковців різних галузей знань: педагогів, психологів, етнографів, літературознавців. Окрема увага приділяється вивченню мови казки. Зокрема, такі казкознавці, як Л.Ф. Дунаєвська, В.Я. Пропп, М.-Л.фон Франц у своїх дослідженнях цього жанру приділяли особливу увагу саме мовним одиницям. Актуальність дослідження структури лексико-семантичного поля кількості в мові казки полягає у поєднанні сучасних тенденцій вивчення мови в її функціонуванні з зацікавленням учених витоками формування української символіки та тропеїстики.

Мета дослідження полягає в систематизації функціональної семантики лексем приядерної зони лексико-семантичного поля кількості в мові української народної та літературної казки. Поставлена мета визначила необхідність вирішення таких завдань: розглянути теоретичні засади виділення лексем на позначення невизначеної кількості; проаналізувати ступінь дослідження поняття «лексико-семантичне поле»; виділити із структури лексико-семантичного поля кількості, що репрезентоване у казці, квантитативні одиниці приядерної зони.

Новизна роботи полягає в тому, що у вітчизняному та зарубіжному мовознавстві відсутнє спеціальне дослідження квантитативних одиниць невизначеної множинності у казці. Об'єктом аналізу є вплив казкової символіки на образну та композиційну структуру української народної та літературної казки. Предмет дослідження – лексеми неозначеної кількісної семантики як складники лексико-семантичного поля кількості у казці. Поняття неозначеної кількості становить недиференційована, точно не визначена множина. Неконкретизована множинна кількість не може мати відповідників у натуральному числовому ряду, тому що кожне число конкретизує множину. Спеціальної групи числівників із значенням множинної кількості в числівниковій системі української мови немає. З неозначено-кількісним значенням вживаються лише такі числівники, як кілька, декілька, кільканадцять, кількадесят, стонадцять. Для позначення інших загальних неконкретизованих кількісних понять вживаються слова інших лексико-граматичних категорій, зокрема ряд прислівників та іменників.

Матеріалом роботи слугували номени з неозначено-кількісним значенням, дібрані методом суцільної вибірки з мови українських казок, опублікованих у збірниках різних упорядників. Досліджуючи категорію кількості у слов'янських мовах, Т.П. Лукінова наголошує на тому, що давні люди намагалися дати кількісну оцінку всього того, що їх оточувало. Дослідниця найдавнішого жанру літератури Л.Ф. Дунаєвська підкреслює: «Відображення кількісної символіки у казці є прагненням людини до пізнання світу та оволодіння природою» [Дунаєвська 1987: 50]. Відомий російський казкознавець В.Я. Пропп, детально проаналізувавши всі аспекти чарівної казки, виявив, що кожна складова сюжету оповіді має велике значення для цілісного сприйняття казки. Зокрема, науковець зазначив: «Символіка числа та кількісного вираження дії лежать в основі підсвідомого відчуття суті казки – фантазії, дива, передчуття нереального, а значить, позитивні емоції» [Пропп 1969].

Використовуючи теоретичні засади, розроблені М.П.Кочерганом, Т.І.Малік, Д.М.Шмельовим та ін., розглянемо відношення, що склались у приядерній зоні лексико-семантичного поля кількості казки. Спираючись на методику О.М.Кузнецова [Кузнецов 1980: 70], ми розробили структуру лексико-семантичного поля кількості у казці [Шабі 2009].

При розгляді лексичних засобів вираження квантитативності увага дослідників прикута до номінацій невизначеної кількості та приблизності, що вивчаються на двох рівнях – на рівні мови як системи, де вони підлягають опису в їхніх зв'язках та відношеннях, та рівні мовлення, де основним об'єктом вивчення є функціонування таких позначень. Такі лексеми ідентифікуються як образні квантифікатори, що не мають окреслених семантичних рамок. Кількісно ця зона не дуже насичена, хоча включає не тільки числівники, а й прислівники з семантикою невизначеної кількості. У присубстантивній позиції лексика цієї зони набуває функціонального значення неконкретизованої множинної кількості.

О.Л.Ричкова, досліджуючи категорію кількості у сучасній російській мові, репрезентувала структуру словосполучень, до складу яких входять лексеми з семантикою невизначеної кількості як граматично основні члени:

- 1) словосполучення із значенням малої незліченної кількості;
- 2) словосполучення, що виражають вищий ступінь невизначеності;
- 3) словосполучення із значенням невизначено великої кількості;
- 4) словосполучення, що виражають непевний, приблизний ступінь кількості [Ричкова 2003].

На основі запропонованої структури можна виділити у приядерній зоні лексико-семантичного поля кількості такі відношення:

1. Лексичні одиниці з неконкретизованою приблизною кількісною семантикою:

Ледве лис здужав пробігти кільканадцять кроків, як наздогнав його дрозд (І. Франко, Лис і дрозд); Пташки гостували кілька місяців, а далі почали збиратись в дорогу (Ю.Ярмиш, Летюче дерево); Декілька разів намагався Іванко побачити царівну - все марно (Три бажання); І було в того царя стонадцять голів усякої худоби (А. Давидов, Про Озивайка, царя та незвичайні пригоди); Йди-но сюди, у тебе децю більше мідяків, ніж у твого брата (Два брати); Слухає Заєць-злодій суворі слова, похнюпив голову і на город поглядає: здається, там ще залишилось кілька голівок капусти (В.Сухомлинський, Як покарали Зайця); Путь дуже тяжка: Треба йти кілька миль звичайною дорогою, кільканадцять - навкарачки, а стонадцять - таким вузьким тунелем, що ледве палець у нього просунеш (Дерево до неба).

2. Лексичні одиниці, що виражають семантику невизначено великої кількості: *Кіт наготовив Івану багато всякої їжі і пиття, поки він з сватів вернеться (Котофей і пан Печерицький); Гризли, гризли до самої зорі, а дуба ще чимало zostавалось (Звірі під пануванням лева); Зібралось їх не так мало, щоб не подолати лева (Осел і лев); На високій горі ростуть фіалки, їх там дуже багато (М.Вовчок, Зла колючка і добра троянда).*

3. Лексичні одиниці, що виражають семантику невизначено малої кількості: *Лев щодня роздирає нас не менше як по десять штук, а іноді і двадцять душ пережусе, а з'їда він мало, одного або двох, не більше (Як лев утонув у колодязі); Там ні звір не пробігав, ні птиця не пролітала, жоден богатир не проїздив – Соловей-розбійник усіх побивав (Казка про Іллю Муромця та Солов'я-розбійника); Вони мені таку гарну схованку показали, хоч там і трохи менше горіхів (А.Давидов, За що крука з казки вигнали); Та й не дуже багато було тих мишків, щоб не зміг подолати Іван- побиван (Про легеня, що повернув людям сонце, місяць і зорі).*

Цікавим є спостереження за процесом переходу від формального, умовного позначення кількості в українській казці до конкретного виміру. У традиційній народній казці дії героя в часі зображують умовно, іноді тривалість часу передається формулами *кілька днів, кілька ночей, чимало часу пройшло* тощо. Конкретні виміри часу в українських казках з'являються наприкінці ХІХ – на початку ХХ століття. Уже в записях В.Гнатюка зустрічаємо вказівку на точну кількісну оцінку: *Богатир Палій підкидає викувану булаву так, що вона летить чотири з половиною верстви (Про Палія).* У цьому разі основна одиниця *чотири з половиною* належить до ядерної зони, домінуючи конкретне число, але в контексті казки набуває гіперболізованого значення (дуже далеко).

Сучасні мовознавці, психологи (П.О. Булавцев, В.М. Жирмунський, І.П. Підласий, М.В. Чумарна) зазначають, що використання у мові казки лексем на позначення невизначеної кількості збагачує не тільки структуру оповіді, а й залишає місце в уяві людини для домислення сюжетних елементів: *Чимало пройшло з того часу років, а й досі стоїть той дуб (Іван Голик і його брат); А одна дівчинка набрала грибів більше за всіх і йшла далі та далі (О. Іваненко, Кисличка).*

Невизначена кількість часу, загадковість сюжетного прийому розширює рамки просторів:

- атрибутивного (*багато голів, мало снігу*);
- часового (*трохи заснула, кілька днів*);
- топографічного (*кількасот верств, чимало доріг*);
- персонативного (*жоден звір, немало птахів*).

Проведене дослідження певним чином розкриває сутність кількісних відношень, їх вплив на розгортання сюжетних ліній казки. Розглянувши функціонування лексем неозначено-кількісної семантики приядерної зони лексико-семантичного поля кількості, репрезентоване в українській казці, ми зробили спробу структурувати номени невизначеної множинності за характеристикою диференційованої (*кілька, стонадцять*) і недиференційованої (*мало, небагато*) кількості.

Жанрові ознаки казки – установки на вигадку і розважливість, що поєднують у собі ідейну та естетичну функції. Остання виявляється в яскравому зображенні подій, гіперболізації фізичних і духовних якостей персонажів, тому психологічному впливові на слухачів, що викликає у них почуття тривоги, інтриги, зацікавленості. Представники міфологічної школи трактували казку як продовження міфу. На цій основі міфологи споріднювали й такі жанри, як міф і загадка.

Саме символіка числа, кількості має першоступеневе значення, бо містить у собі спосіб впливу на підсвідомість читача. Через закодовані кількісні одиниці людина проникає в чарівний, дивовижний світ казки. Позиція кількісних номенів має функціональну значущість для ідеї казковості, становить інтригу і завуальовану сутність оповіді.

Виділення із структури лексико-семантичного поля кількості однієї підзони накреслює шляхи подальшого дослідження периферії цього поля в українському казковому матеріалі. Окремого аналізу потребує функціонування метафоричних лексем з відтінком експресивності у світлі ідей психолінгвістики та когнітології.

Література

Акуленко, Букреева, Швачко 1990: Акуленко, В.В., Букреева, Е.И., Швачко, С.А. Категория количества в современных европейских языках [Текст]: Монография / В.В. Акуленко. – К.: Наукова думка, 1990. – 284 с.

Аристотель 1975: Аристотель: Метафізика [Текст] / Аристотель. Сочинение в 4-х томах. Т.1. – М.: Просвещение, 1975. – 543 с.

- Дунаєвська 1987: Дунаєвська, Я.Ф. Українська народна казка [Текст] / Л.Ф. Дунаєвська. – К.: Вища школа, 1987. – С. 44-50
- Жаботинская 1992: Жаботинская, С.А. Когнитивные и номинативные аспекты класса числительных [Текст] / С.А.Жаботинская. – М.: ИЯ РАН, 1992. – С.18-20. – Бібліогр.: с. 20
- Кузнецов 1980: Кузнецов, А.М. Структурно-семантические параметры в лексике [Текст] / А.М. Кузнецов. – М.: Наука, 1980. – С.70
- Пропп 1969: Пропп, В.Я. Морфология сказки [Текст] / В.Я. Пропп. – М.: Просвещение, 1969. – 201 с.
- Рычкова 2003: Рычкова, Е.Л. К вопросу о лексико-семантическом выражении количественности в современном русском языке [Текст] / Е.Л. Рычкова. – Казань: Высшая школа, 2003. – С. 25-26
- Юзвенко 1989: Юзвенко, В. Українські народні казки [Текст] / В. Юзвенко /упорядник/. – К.: Молодь, 1989. – 431 с.
- Чапля 2004: Чапля, О.С. Синтагма $N_1 + de + N_2$ у функції квантифікаторів у сучасному французькому художньому мовленні [Текст] : автореф. дисертації канд. філол. наук : 10.02.05 / Київський національний ун-т. – К., 2004. – 21 с.
- Чеснокова 1992: Чеснокова, Л.Д. . Категория количества и способы ее выражения в современном русском языке [Текст] / Л.Д.Чеснокова. – Таганрог: Таганрог. гос. пед. ин-т 1992. – С.18
- Шабі 2009: Шабі, С.В. Структура лексико-семантического поля кількості у мові української казки [Текст] / С.В. Шабі. – Харків: Видавництво ХНПУ, 2009. – С. 35-37. – Бібліогр.: с. 37
- Швачко, Баранова, Кобякова 2007: Швачко, С.О., Баранова, С.В., Кобякова, І.К. Засоби квантифікації: лінгвокогнітивні аспекти [Текст] / С.О. Швачко. – Суми: Видавництво Сум ДУ, 2007. – 204 с. – Бібліогр.: с. 201-204.
- Швачко 1981: Швачко, С.А. Языковые средства выражения количества в современном английском, русском, украинском языках [Текст] / С.А. Швачко. – К.: Вища школа, 1981. – С. 27.

Статья посвящена рассмотрению особенностей употребления неопределенно-количественных лексем в околоядерной зоне лексико-семантического поля украинской сказки. Определены особенности использования количественных единиц околоядерной зоны. Как источник использованы различные виды литературных и народных сказок. Вместе с тем структурировано номены неконкретизированного множества за характеристикой функционирования сказки.

Ключевые слова: лексико-семантическое поле, околоядерная зона, количественные единицы, украинские сказки, количество.

The article is devoted to the determine of peculiarities of indefinite-quantitative lexemes usage in the nearnuclear area of lexically-semantic field of Ukrainian tale. The peculiarities of quantitative units usage of the nearnuclear area are determined. Different kinds of literature and folk tales are used as a source. At the some time the lexemes of indeterminate sets are structured on the basis of their functions in a tale.

Keywords: lexically-semantic field, nearnuclear area, quantitative units, Ukrainian tales, amount.

Надійшла до редакції 10 вересня 2010 року.

Оксана Щепка

ББК Ш12=411.4*31

УДК 81'366

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ВІДНОШЕНЬ СУПЕРІОРНОСТІ / ІНФЕРІОРНОСТІ МОВНИМИ ФОРМАЦІЯМИ КОМПАРАТИВНОЇ СЕМАНТИКИ

У статті розглянуто особливості репрезентації відношень суперіорності / інферіорності мовними формаціями компаративної семантики, а також проаналізовано функційно-семантичний аспект реалізації відношень відмінності.

Ключові слова: суперіорність, інферіорність, компаративність, відношення відмінності.

Компаративність виступає природним виявом людського мислення й обумовлена здатністю людини порівнювати, зіставляти явища ментального досвіду й об'єктивного сприйняття. В результаті порівняння, зіставлення отримуємо інформацію про подібність / тотожність / відмінність порівнюваних явищ, предметів, об'єктів, що реалізується через систему мовних засобів, які формують функційно-семантичне поле компаративності. Компаративність у функційно-семантичному аспекті досліджували такі вітчизняні й зарубіжні мовознавці, як В. Берков, О. Бондарко, А. Вежбицька, І. Вихованець, А. Загнітко, Н. Іванюк, І. Іскандерова, Н. Кірсанова, Т. Кузьміна, Х. Леетгес, К. Мізін, Л. М'яснянкіна, А. Найда, О. Потєбня, В. Прищєпа, А. Сазонов, Н. Слюсарєва, М. Черемісіна, Н. Ярова та ін. На сьогодні проаналізовано основні вияви та засоби реалізації компаративних відношень на всіх мовних ярусах. Водночас поза увагою лінгвістів все ще залишається питання про особливості та специфіку репрезентації відношень відмінності як результату